

- при використанні акредитива виникає ряд труднощів організаційного плану вітчизняні банки мають невеликі розміри, вони мало відомі на світовому ринку;
- використання акредитива на сьогодні залишається дорогим задоволенням при міжнародних розрахунках;
- заборона використання при безготівкових розрахунках трансферабельного акредитива, що полегшує умови оплати.
- Для вирішення цих проблем серед можливих заходів, які б сприяли захистові вітчизняних підприємців та стимуляції розрахунків з використанням акредитива, було б доцільним:
  - використовувати схеми торгового фінансування, які пропонуються українськими банками;
  - дозволити переказ експортних акредитивів, відкритих на користь резидентів в іноземній валюті, іншим бенефіціарам, які також виступають резидентами України;
  - своєрідна спеціалізація одного з великих українських банків на проведенні міжнародних розрахунків із застосуванням саме акредитива.

Список використаних джерел

1. Береславська О.І. Складові та механізм стабілізації. Аналіз проблем фінансових ринків України / О.Береславська // Вісник НБУ. – № 6. – 2000.
2. Береславська О.І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / Береславська О.І., Наконечний О.М., Пясецька М.Г. та ін; За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.
3. Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки: Підручник / Б.С.Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 223с.
4. Михайлов Д.М. Международные контракты и расчеты. / Д.Михайлов/ 2-е изд., Профессиональная практика, 2008. – 641 с.
5. Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник. / А.Мороз. – К.: КНЕУ, 1999. – 368 с.
6. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: Підручник / Л.Руденко / Видання 2-ге, перероблене і доповнене. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 632 с.

УДК 339.9

ТИТОВА О.С.,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана», аспірант
кафедри міжнародного менеджменту

ІННОВАЦІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ У МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИГОВИХ ОЦІНКАХ

***Анотація.** Проведено аналіз інноваційності українського бізнесу через призму показників міжнародних рейтингів та експертних оцінок. Виявлено проблеми реалізації інноваційних стратегій розвитку. Ідентифіковано складові процеси управління знаннями в корпораціях інноваційного типу.*

Ключові слова: глобалізація, глобальна корпорація, інноваційний менеджмент, інтелектуальні стратегії, глобальна конкурентоспроможність.

***Аннотация.** Проведен анализ инновационности украинского бизнеса через призму международных рейтингов и экспертных оценок. Выявлены проблемы реализации инновационных стратегий развития. Идентифицированы составляющие процесса управления знаниями в корпорациях инновационного типа.*

Ключевые слова: глобализация, глобальная корпорация, инновационный менеджмент, интеллектуальные стратегии, глобальная конкурентоспособность.

***Annotation:** An analysis of Ukrainian business innovation has been made through the prism of international rating data and experts' evaluation. Innovation development strategies implementation problems have been revealed. Knowledge management process components in corporations of innovation type have been identified.*

Key words: globalization, global corporation, innovative management, intellectual strategies, global competitiveness.

Актуальність проблеми і мета дослідження. Глобалізація динамізує науково-технологічні фактори економічної діяльності, генеруючи при цьому фундаментальні виклики для всіх її суб'єктів. У сучасному конкурентному бізнес-середовищі безперечним пріоритетом ефективного розвитку корпорацій є їхня здатність до постійних інновацій. Як правило, корпорації, що не приділяють інноваціям належної уваги, швидко втрачають свої позиції на ринку, про що переконливо свідчать як фундаментальні наукові дослідження, так і численні оцінки рейтинговими консалтинговими і аудиторськими компаніями відношення корпорацій до інновацій у різних країнах і регіонах світу.

Проблематика інноваційного розвитку набуває особливої гостроти і актуальності в умовах якісних трансформацій системи джерел і факторів прогресу в постіндустріальній знаннєвій економіці, коли відбувається глобалізація людського капіталу [6, 8, 9, 10]. Одночасно цілеспрямована багаторічна надконцентрація його інтелектуального компоненту в країнах – глобальних лідерах призводить до подальшого нееквівалентного перерозподілу світової інноваційно-технологічної ренти.

Мета дослідження – виявлення інноваційного потенціалу розвитку українського бізнесу шляхом селективного узагальнення відповідних параметрів міжнародних рейтингів.

Результати дослідження. Ствердження на державному рівні та сприйняття великим, малим і середнім бізнесом інноваційної моделі розвитку має сформувати необхідні передумови та дійові мотиваційні механізми системної модернізації української економіки для забезпечення її конкурентоспроможності. У до кризовий період (2007 р.) Україна мала наступні позиції: індекс глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (72 місце з 134 країн); індекс конкурентоспроможності бізнесу Всесвітнього економічного форуму (81 місце з 127 країн); індекс економічної свободи (125 місце серед 161 країни); індекс людського розвитку ООН (77 місце з 177 країн); індекс глобалізації А.Т.Кearney&Foreign Policy (43 місце з 72 країн); індекс глобалізації (КОФ) Швейцарського інституту дослідження бізнес-циклів (50 місце серед 122 країн); Проект Doing Business групи Світового банку (138 місце серед 178 країн); Рейтинг конкурентоспроможності Міжнародного інституту розвитку управління (Лозанна, Швейцарія) (46 місце з 55 країн); індекс сприйняття корупції Transparency International (118 місце з 179 країн) [2, с. 28].

Світові рейтингові оцінки 2007-2011 рр. відображають погіршення більшості показників конкурентоспроможності України. Характерно, що при зниженні її місця за загальним глобальним індексом конкурентоспроможності на 10 пунктів (із 72 позиції серед 134 країн у 2007/2008 рр. до 82 серед 142 країн у 2011/2012 рр.), за інноваційністю падіння становило 22 пункти, технологічною готовністю – 17, витратами компаній на дослідження та розробки – 23, співпрацею між університетами та бізнесом у дослідницькій діяльності – 21 [1, с. 47]. При цьому закупівля передових технологічних продуктів (58-а позиція) складає до 75% інновацій, а в економіці України частка промислових підприємств з інноваційною діяльністю складала біля 13% з частиною інноваційних проектів в загальному обсязі промислової продукції лише біля 5% [1, с. 16-17].

За окремими показниками глобального інноваційного індексу * Україна у 2010-2011 рр. посідає досить високі місця: інноваційний потенціал – 11; наявність вищої освіти – 14; чистий приплив прямих іноземних інвестицій – 29; публічні витрати на НДДКР – 31; здатність до інновацій – 32; людський капітал – 36 [7]. Натомість за ефективністю правової системи вона позиціонується на 129 місці, регуляторним середовищем – 112, захистом інтелектуальної власності – 107, індексом захисту інвестора 109.

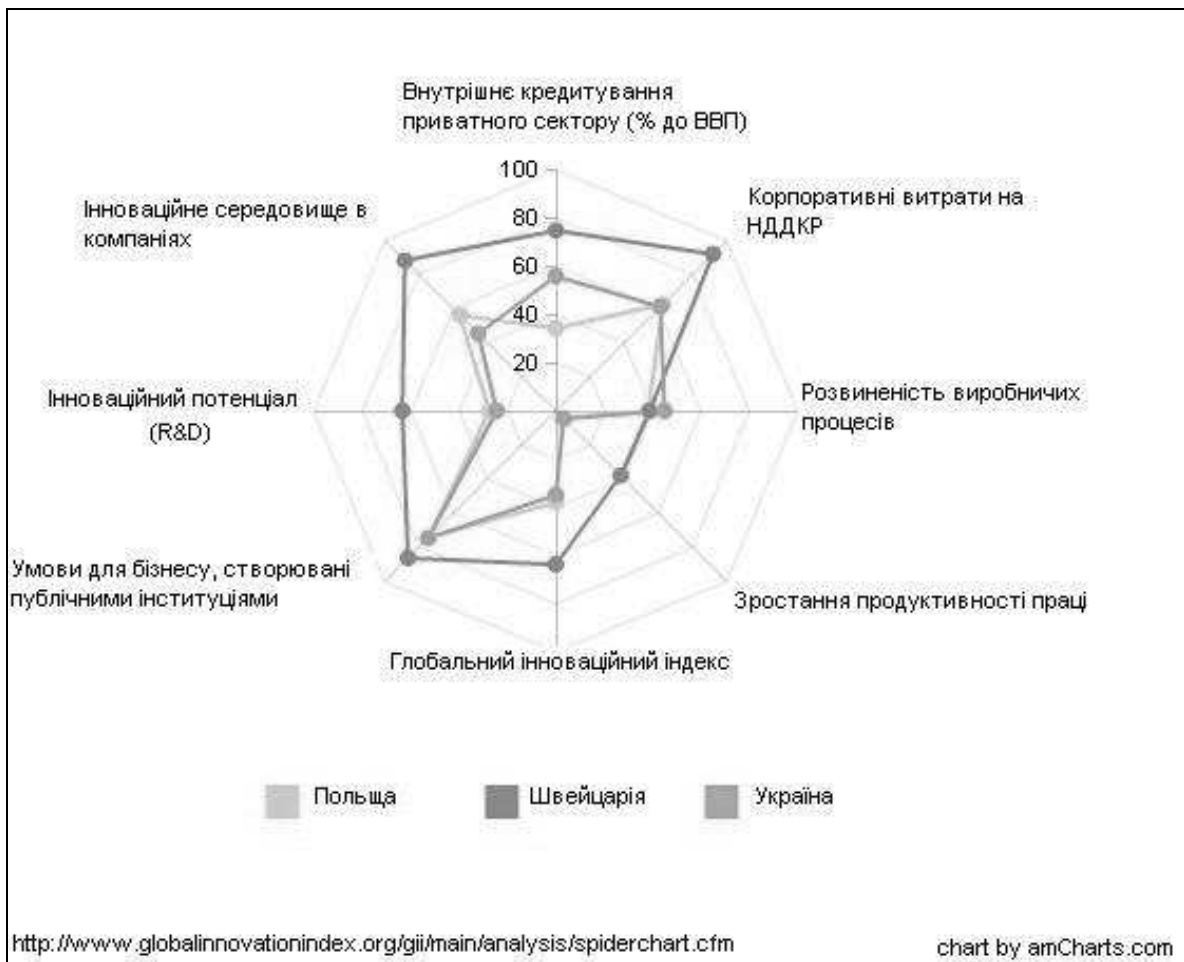
Аналіз позицій України у порівнянні із Швейцарією (країна-лідер) і Польщею за відібраними для порівняльної оцінки показниками наведено на рис. 1.

Позиціонування України за системою науково-інноваційних показників * у порівнянні з окремими країнами Європейського Союзу наведено на рис. 2.

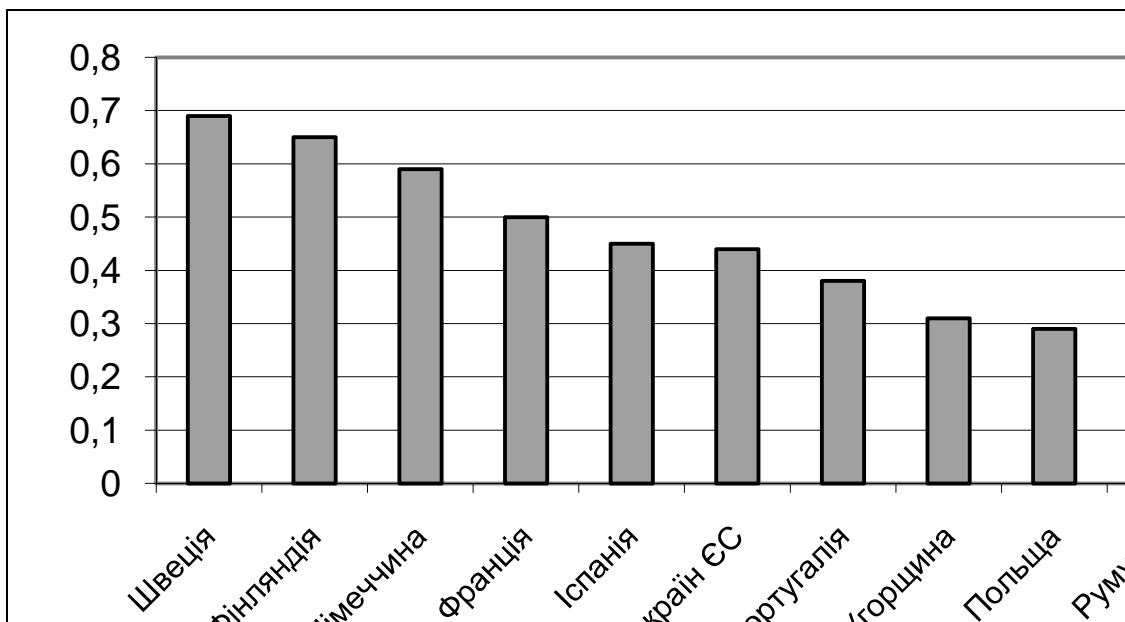
Доцільність опанування інноваційного імперативу для корпорацій обумовлюється не лише стратегічними орієнтирами розвитку у постіндустріальній парадигмі, але й прагматичними цілями нарощування прибутковості бізнесу. У новій економіці знань дискредитуються конкурентні критерії «якість-ціна», характерні для традиційної економіки. В ній переробляється не сировина, а інформація, застосовується не енергія, а ідеї. Інноваційне лідерство корпорацій за умов правильності рішень та ідей стає практично недосяжним для корпорацій-аутсайдерів технологічного прогресу [3, сс. 340-354]. Це підтверджує не тільки усталений конкурентний успіх транснаціональних корпорацій – інноваційних лідерів у прогресуючих сегментах ринку, де тривалий час домінували глобальні бренди Sony, Philips, Panasonic (побутова техніка), IBM, Apple, Compaq (комп'ютери), Nokia, Ericsson, Motorola (мобільні телефони), Rolex, Omega, Seiko (якісні годинники), Mercedes-Benz, Rolls Royce, BMW (автомобілі люкс-класу), але й представницька корпоративна статистика. Так, за оцінками PricewaterhouseCoopers результатів фінансової діяльності біля 400 компаній, головні офіси яких розташовані в семи найбільш розвинутих країнах, виявило помітні розбіжності у розвитку найбільш і найменш інноваційних компаній. Зокрема, у компаніях – інноваційних лідерах сукупна дохідність акціонерів майже на 40% перевищувала середню, а частка нових продуктів і послуг виявилась ключовим показником корпоративного успіху з точки зору зростання прибутковості корпорацій і підвищення доходності акціонерів [4, с.17].

* «Глобальний інноваційний індекс» досліджує трансформаційну силу інновацій; визначає умови та якості, які дозволяють інновації примножуватись, а також висвітлює роль, яку інновація може відіграти в економіці та соціальному розвитку нації. Структурно його формують: індекс передумов інновацій (інститути, людський капітал, ІКТ та інфраструктура, розвиненість ринку, розвиток бізнес-середовища) та індекс результативності інновацій (наукові результати, творчі результати та добробут).

* Європейська системи оцінки інновацій включає показники: продажі товарів, нових для компаній; продажі товарів, нових на ринку; експорт наукоємних послуг; МСП з інноваціями; технології в платіжному балансі; промислові зразки співтовариства; торговельні марки співтовариства; патенти в ЄПО; ДПП; відновлення фірм; співпраця МСП; внутрішні інновації МСП; широкосмуговий доступ; приватне кредитування; венчурний капітал; освіта молоді; навчання впродовж життя; вища освіта.

Рис. 1. Позиціонування України за окремими показниками інноваційності у порівнянні зі Швейцарією та Польщею, 2011 р.

Рис. 2. Місце України за науково-інноваційними показниками (в порівнянні з деякими країнами ЄС), 2008-2009 рр. [1, с.97]

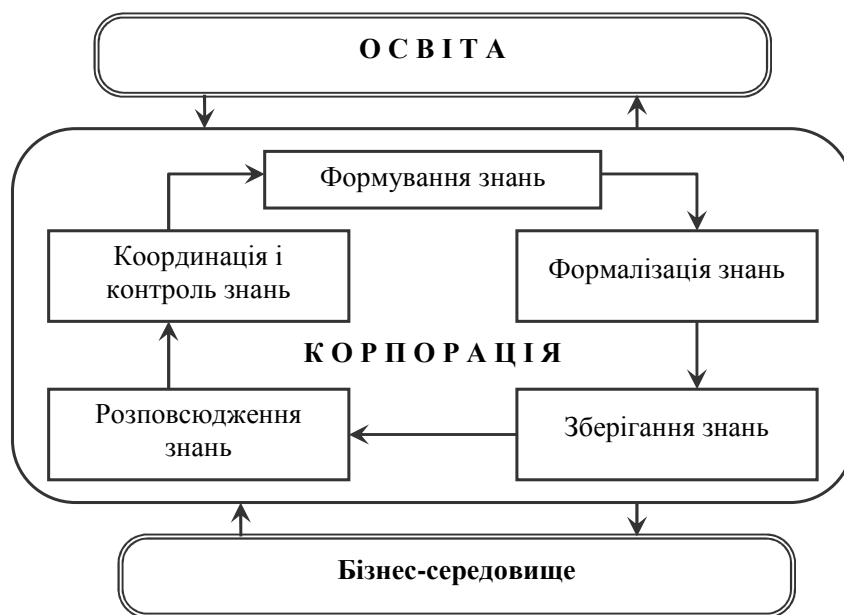
Загалом, світогосподарський досвід показує, що інтелектуальні стратегії розвитку можуть продукуватись і реалізуватись у відповідному корпоративному середовищі з адекватною культурою, структурою, інфраструктурою, що заохочують та підтримують створення та розвиток знань [5]. Щоби бути конкурентоспроможною на

глобальному ринку, корпорація має функціонувати як динамічна система, що може забезпечити лише менеджмент інноваційного типу, здатний акумулювати і цілеспрямовано використовувати постійно оновлювані потоки наукової та ділової інформації. Менеджмент, заснований на знаннях, передбачає:

- по-перше, трансформацію індивідуального знання в знання організації;
- по-друге, створення організаційного контексту для заохочення та полегшення розвитку нового знання через знання організації;
- по-третє, отримання синергетичного ефекту від колективного користування і розвитку знань.

Процес управління знаннями в корпорації інноваційного типу, включає, як правило всі елементи відтворювального на цьому рівні циклу (рис. 3).

1. Формування знань – індивідуальне та організаційне навчання.
2. Формалізація знань – розвиток принципів, правил, процедур, що дозволяють ділитися знаннями.
3. Зберігання знань – визначення необхідного середовища, яке б дозволяло ділитися знаннями.
4. Розповсюдження знань – розподіл знань в межах організації та обмеження їхнього витоку за її межі.
5. Координація знань – розподіл знань в межах організації та обмеження їхнього витоку за її межі.

Рис. 3. Управління знаннями в інноваційній корпорації

Таким чином, в постіндустріальних економіках інноваційні фактори являються ключовими в забезпеченні їхньої глобальної конкурентоспроможності. Вони відображають широкий спектр політико-правових, освітніх, науково-технологічних, економічних і соціальних параметрів розвитку, що стають об'єктами міжнародних моніторингів інноваційності та конкурентоспроможності. Для України важливо реалізувати наявний порівняльно досить високий інноваційний потенціал, долаючи перешкоди, пов'язані з браком фінансування з боку держави та підприємницького сектору, низьким попитом на інновації через ресурсо- та енергоємної структури виробництва і експорту, високою ризиковістю національних інноваційних проєктів і програм, недостатнім інформаційним доступом до нових технологій, непослідовністю інноваційної політики. Принципово важливим при цьому є створення інституційного та бізнес-середовища для становлення національних корпорацій інноваційного типу з пріоритетом накопичення і розвитку людського і, насамперед, інтелектуального капіталу.

Список використаних джерел:

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. – Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів Остаточний варіант (проєкт від 19.10.2011). – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.
2. Національна конкурентоспроможність у глобальних умовах розвитку: пріоритети дослідження та експертні оцінки / О.Д.Павловська, А.В.Жеваго, В.В.Олійник та ін.; за заг.ред. к.е.н., доцента О.Д.Павловської. – К.: ТОВ «Національний підручник», 2008. – 60 с.
3. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку: монографія / [Д.Г.Лук'яненко, А.М.Поручник, А.М.Колот, Я.М.Столярчук та ін.]; за заг. ред. докторів екон.наук, професорів Д.Г.Лук'яненка, А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2011. – 703 с.
4. Такер Роберт Б. Инновации как формула роста. Новое будущее ведущих компаний / Такер Роберт Б. [Пер. с англ.] – М.: ЗАО «Олимп – Бизнес», 2006. – 240 с.
5. Cullen John B., Parboteeah K. Praveen. Multinational Management. A Strategic Approach / Cullen John B., Parboteeah K. Praveen [4th Edition]. – OH, Mason: South Western: Thomson, 2008. – 816 p.

6. Global Business – Future and Present Trends/ George Stonehouse, David Campbell, Jim Hamill, Tony Purdie// Global and Transnational Business: Strategy and Management, Second Edition, John Wiley & Sons, Business and Economy. – 2004 – Chapter IV, Part 15. – P.424-427.
7. Global Innovation Index 2009/10/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org>.
8. Kevin Honglin Zhang “How does globalization affect industrial competitiveness?”/ Kevin Honglin Zhang// Contemporary Economic Policy (ISSN 1465-7287). – 2010 – Vol.28, No. 4, October 2010. – P.502-510.
9. Muhammad Aminu Bawa, Dr Juhary Ali “The Challenges of Globalization and the role of Human Resources”/ Muhammad Aminu Bawa, Dr Juhary Ali // ICCO October 1999, Bangkok.
10. Sakie T. Fukushima. Innovation Japan through Globalization of Human Capital / Sakie T. Fukushima // Economy, Culture&History Japan Spotlight Bimonthly. – 2008. – №158. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kornferryasia.com/insights/Innovating%20Japan%20through%20Globalization%20of%20Human%20Capital.pdf>.

УДК 339.7:339.9

ТКАЛЕНКО С.І.,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені В. Гетьмана»,
доцент кафедри європейської інтеграції, к.е.н., доц.

ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНІ БЕЗПЕКИ

***Анотація.** У статті висвітлено особливості стратегічного розвитку України, проаналізовані стратегічні програми подальшого розвитку, виявлені причини трансформаційних невдач, досліджені тенденції і проблеми, що має певний дестабілізуючий вплив на економічний розвиток сьогодення, та запропоновані напрямки реалізації інвестиційної політики України, яка орієнтована на економічне зростання і забезпечення економічної безпеки.*

Ключові слова: цивілізаційний процес, стратегічний розвиток, інвестиційна політика, прямі інвестиції, економічна безпека, інвестиційна безпека.

***Аннотация.** В статье освещены особенности стратегического развития Украины, проанализированы стратегические программы дальнейшего развития, выявлены причины трансформационных неудач, исследованы тенденции и проблемы, которые имеют дестабилизирующее влияние на современное экономическое развитие, и предложены направления реализации инвестиционной политики Украины, которая ориентирована на экономическое возрастание и обеспечение экономической безопасности.*

Ключевые слова: цивилизационный процесс, стратегическое развитие, инвестиционная политика, прямые инвестиции, экономическая безопасность, инвестиционная безопасность.

***Annotation.** The article reflected the features of strategic development of Ukraine, analysed the strategic programs of subsequent development, found out reasons of transformation failures, in the article investigational problem which has the certain destabilizing influence on economic development, directions of realization of the investment policy of Ukraine which is oriented to the economy growing and providing of economic security are offered.*

Keywords: civilization processes, strategic development, investment policy, direct investments, economic safety, investment safety.

Постановка проблеми. Перше десятиліття ХХІ століття для України свідчить про підвищення ролі і значення регіональної стратегії державного розвитку враховуючи зовнішньополітичні пріоритети. Нові тенденції у світогосподарській системі, пов'язані з її глобалізацією, поглибленням нерівності розвитку між розвинутими країнами і рештою країн світу, що формують досить несприятливе середовище з огляду на економічні перспективи подальшого розвитку України. У таких умовах раціонально і ефективно сформована і реалізована національна стратегія розвитку держави дасть можливість модернізувати розвиток нашої держави, в результаті чого Україна зможе і повинна увійти в коло розвинутих країн світу.

Тому, обрана проблематика щодо стратегічного розвитку економіки України та її інвестиційної складової в контексті забезпечення економічної безпеки держави є досить актуальною і потребує подальшого проведення дослідження.

Аналіз останніх публікацій. Практичні та теоретичні проблеми формування стратегії розвитку України є предметом фахових досліджень таких вчених як В.Геєць, А.Гричан, Ю.Пахомов, В.Савченко тощо. Питання, які пов'язані з економічною, інвестиційною безпекою є предметом дослідження вчених і практиків таких, як З.Варналія, О.Власюка, В.Кириленко, В.Мунтіяна, С.Пиріжкова та інших.